

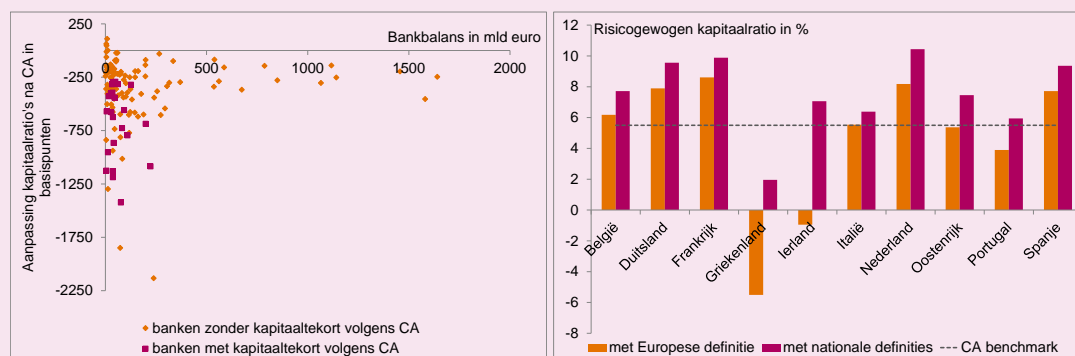
Waarom banken toch herkapitaliseren na de AQR

De Comprehensive Assessment (CA), het uitgebreide gezondheidsonderzoek van de 130 grootste Europese banken door de ECB, leidde vooral bij kleine banken tot neerwaartse aanpassingen van kapitaalratio's, zie de linker figuur hieronder. Deze figuur laat ook zien dat de ECB een kapitaaltekort vaststelde bij 25 relatief kleine banken (a). Twaalf banken hebben reeds maatregelen genomen om kapitaaltekorten aan te vullen. De CA lost de discussie over de gewenste omvang van herkapitalisering niet op. Opvallend is dat sommige banken volgens de CA over voldoende kapitaal beschikken, maar daarna toch hun kapitaalratio's verhogen door aandelenkapitaal op te halen (Santander) of hun balans te verkorten (aankondiging van Raiffeisen International).

Voor banken met een positieve CA-beoordeling zijn er minstens vier verklaringen waarom zij toch hun kapitaalpositie verstevigen. De eerste mogelijkheid is dat banken een overname willen doen, of hun activiteiten willen uitbreiden. De tweede is dat banken dividend willen uitbetalen. De ECB staat dat alleen toe als de kapitaalratio ruim boven de wettelijke 8 procent, aangevuld met individuele systeembuffers, is ([link](#)). Een derde mogelijke uitleg is dat de CA een nieuwe norm voor het niveau van bankkapitaal in de markt creëert. Banken die met de hakken over de sloot zijn geslaagd, zullen zich op basis van de ontstane norm onder druk van de markt moeten herkapitaliseren. Een laatste mogelijkheid is dat de toezichthouder hogere kapitaaleisen stelt.

Druk vanuit de markt en/of de toezichthouder is een geloofwaardige verklaring voor de recente herkapitalisatie van Santander en Raiffeisen. Naast de hoeveelheid kapitaal speelt ook de kwaliteit van het kapitaal een belangrijke rol voor de gezondheid van een bank. Kapitaaldefinities variëren aanzienlijk tussen Europese landen, waardoor de kwaliteit van kapitaal tussen banken lastig te vergelijken is. Zo blijft een aanzienlijk aantal nationale (overgangs)regelingen van toepassing, totdat volledige implementatie van de Europese richtlijnen (CRR/CRD IV) in 2023 gerealiseerd is. Een voorbeeld is de behandeling van latente belastingvorderingen (DTA's), waarbij nationale autoriteiten discretionaire bevoegdheid hebben om DTA's als kapitaal te erkennen. In de CA is hier veel gebruik van gemaakt. De risicogewogen ratio's onder het stress-scenario van de CA waren bij gebruik van nationale kapitaaldefinities aanzienlijk hoger dan zonder nationale kapitaaldefinities, zie rechter figuur hieronder. In het stress-scenario moeten kapitaalbuffers boven de 5,5% blijven (a).

Kapitaaltekort volgens CA vooral bij kleine banken ([links](#)); gevolgen nationale kapitaaldefinities onder stress-scenario CA groot ([rechts](#))

Door de herkapitalisatie stijgt voor Santander de kapitaalratio zonder nationale definities van 8,3% naar 9,7%, en komt hiermee meer in lijn met haar peers ([link](#)). Voor Raiffeisen geldt evenzo dat de kapitaalratio zonder nationale definities lager is dan die van haar peers. Dit ondersteunt de uitleg voor druk uit de markt als reden voor de recente herkapitalisatie. Het probleem van nationale kapitaaldefinities kan de ECB vanwege nationale discretionaire bevoegdheden niet direct oplossen. Daarvoor zal de ECB het Europees Parlement moeten vragen om additionele wetgeving die nationale kapitaaldefinities voor 2023 harmoniseert. Een tijdelijke oplossing is om banken additionele individuele kapitaaleisen op te leggen. Uit recente berichtgeving blijkt dat de ECB dit inderdaad doet ([link](#)).